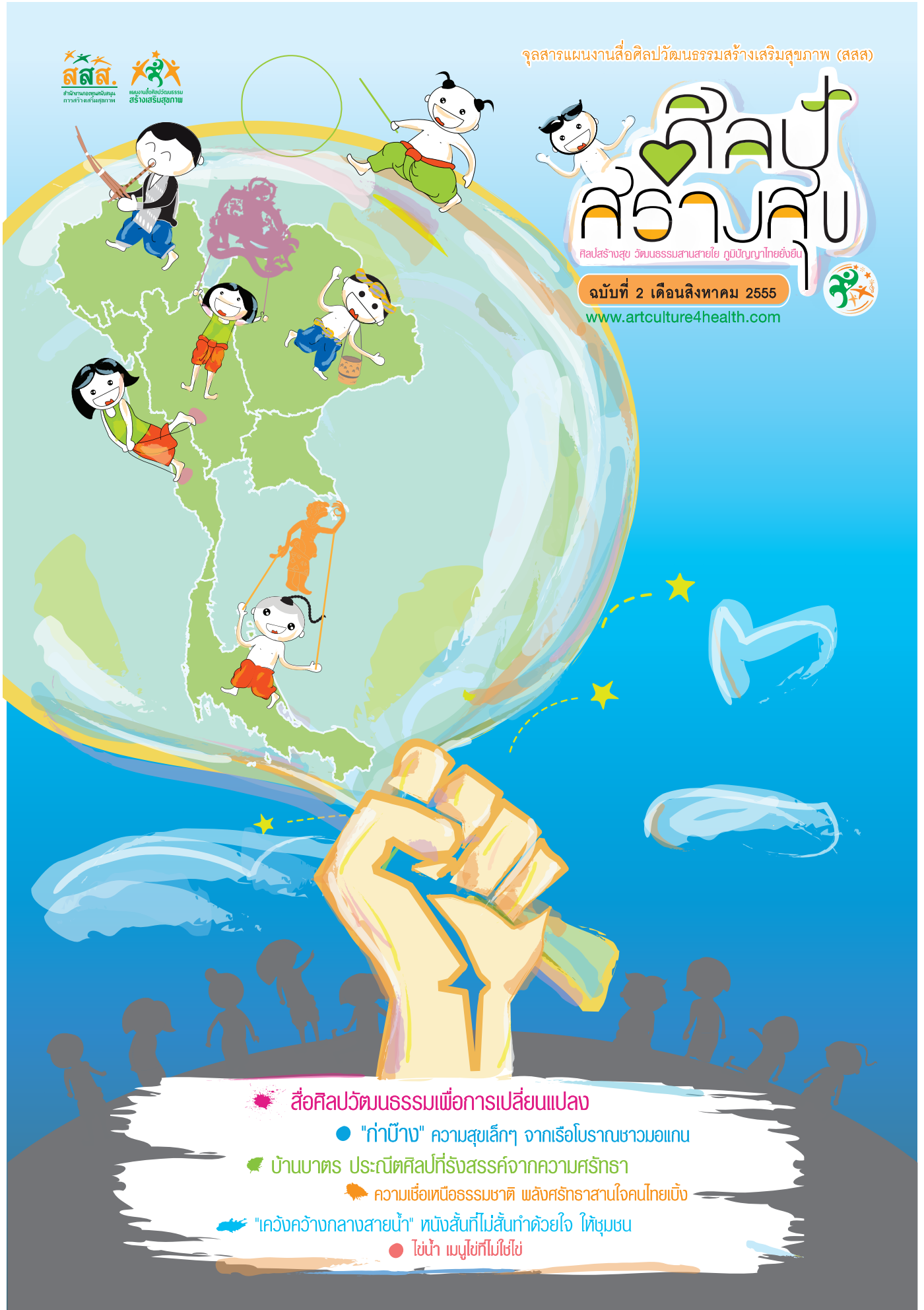


ศิลปะ สร้างสุข

ศิลปสร้างสุข วัฒนธรรมสานสายใย ภูมิปัญญาไทยยั่งยืน

ฉบับที่ 2 เดือนสิงหาคม 2555

www.artculture4health.com



ศิลปวัฒนธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลง

- "ท่าบั้ง" ความสุขเล็กๆ จากเรือโบราณชาวมอแกน
- บ้านบาตร ประเพณีศิลป์ที่รังสรรค์จากความศรัทธา
- ความเชื่อเหนือธรรมชาติ พลังศรัทธาसानใจคนไทยเบ็ง
- "ควังคว้างกลางสายน้ำ" ทนังสันทีไม่สันทำด้วยใจ ให้ชุมชน
- โยน้ำ แมงไต่ไม้ไผ่



เปิดบ้านศิลปะสร้างสุข

เป็นฉบับที่ 2 แล้วสำหรับจุลสาร "ศิลปะสร้างสุข" จุลสารแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ ศสส. ซึ่งเนื้อหาในฉบับนี้เน้นการทำงานภายใต้งานสื่อศิลปวัฒนธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลง ปี 2555 ในพื้นที่เป็นกิจกรรมไต่บั้งนั้น ติดตามได้ในฉบับครับ

สำหรับเป้าหมายในปี 2555 นี้ ศสส. มุ่งเน้น "งานสื่อศิลปวัฒนธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลงชุมชน" ที่เป็นสื่อศิลปวัฒนธรรมและชิ้นงานต้นแบบ เกิดเป็นกรณีศึกษาและสามารถจัดเวทีสาธารณะในชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างแกนนำที่จะลุกขึ้นมาทำงานร่วมกับผู้ที่เคลื่อนไหวทางสังคม กระตุ้นให้เกิดนโยบายของพื้นที่สร้างสรรค์, สื่อสร้างสรรค์, นโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้อง สามารถดึงเอาศิลปินและสื่อศิลปวัฒนธรรมเข้ามาเป็นตัวจุดประกายในการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันของชุมชน

โดยแต่ละโครงการที่จะเกิดขึ้นในปีนั้น

1. จะต้องใช้สื่อศิลปะเข้าไปเปลี่ยนแปลงชุมชนได้ ซึ่งระดับของการเปลี่ยนแปลงนั้นจะค่อยๆ ทอยยให้เกิดขึ้น อาจจะใช้เวลามากกว่า 1 ปี แต่ต้องมีแนวโน้มแห่งความยั่งยืนในเรื่องค่านิยมใหม่พร้อมทั้งเกิดนโยบายเกี่ยวกับชุมชนที่เน้นในการพึ่งพาตนเอง และสร้างการมีส่วนร่วมสูงสุดได้

2. ต้องเกิดแกนนำหรือ Change Agent ที่สามารถเป็นตัวแทนในการสื่อสารกับสาธารณะ เพื่อเป็นต้นแบบให้ชุมชนอื่นๆ เข้ามาเรียนรู้ เรียกว่า "เป็นกรณีศึกษาให้ชุมชนอื่นลุกขึ้นมาทำบ้าง" ได้ และ

3. เกิดเป็นการขับเคลื่อนเชื่อมโยงหนุนเสริมจากส่วนกลางไปยังพื้นที่ต้นแบบที่มีศักยภาพ ขับเคลื่อนประเด็นที่เป็นปัญหาระดับชาติ ให้เกิดเป็นนโยบายสาธารณะโดยใช้สื่อศิลปวัฒนธรรมช่วย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากสมาคมวิชาชีพทางด้านสื่อแขนงต่างๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน เพื่อทำให้รัฐบาลหันมาใส่ใจภาคประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนให้หันมาเปลี่ยนค่านิยมในเรื่องเหล่านี้

โดยแต่ละโครงการ แต่ละกิจกรรมจะมีจังหวะก้าวเป็นอย่างไรนั้น สามารถติดตามการทำงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับแต่ละโครงการได้ที่

Website www.artculture4health.com/

facebook www.facebook.com/art.culture4h

twitter www.twitter.com/art_culture4h

นายมานพ แยมอุทัย

ผู้ทรงคุณวุฒิ แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ ศสส.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ศสส.

แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ ศสส.

128/409 ชั้น 37 อาคารพญาไท พลาซ่า ถนนพญาไท

แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทร 02-612-6996-7 ต่อ 101 โทรสาร 02-612-6996-7 ต่อ 107

www.artculture4health.com/



สารบัญ

3-7

เรื่องเด่นประจำฉบับ

สื่อศิลปวัฒนธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลง



8

เรื่องเล่าจากคนศิลป์

"ทำบั้ง"

ความสุขเล็กๆ จากเรือโบราณชาวขอนแก่น



9

รอบบ้านคนศิลป์

บ้านบาดร

ประณีตศิลป์ที่รังสรรค์จากความศรัทธา



10-11

รอบบ้านคนศิลป์

เดร์ตรอก บ่อมปราบ-พระนคร
ย้อนรอยวัฒนธรรมกลางเมือง



12-13

เกาะติดเครือข่าย

พลังความเชื่อเหนือธรรมชาติ
พลังศรัทธาสานใจคนไทยเบ็ญ



14

คนศิลป์สร้างสุข

เคอวังกลางสายน้ำ

หนังสือที่ไม่สิ้นใจด้วยใจให้ชุมชน



15

สุขสร้างได้

สื่อ ศิลป์ ถิ่น-น้ำ-ป่า

รักษ์โลก ก่อนที่โลกจะหมดรักเรา



16

บอกกล่าวเล่าสุข

ไข่น้ำ เมนุไข่ต้มไข่ไข่

+ แนน้าภาคี"ศิลปะสร้างสุข"



17

เก็บตมาฟาก



18

คนศิลป์สร้างสุข



19

มุมมองสร้างสรรค์

เยาวชนสร้างสุข





สื่อศิลปวัฒนธรรม เพื่อการเปลี่ยนแปลง

หลังจากโครงการสื่อศิลปวัฒนธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลงได้เริ่มต้นทำงานกับคนทำงานสร้างสรรค์ในชุมชนที่เป็นศิลปิน - เยาวชน - ผู้นำชุมชนที่มีจิตสาธารณะมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสร้างศักยภาพสร้างความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดกระบวนการการเปลี่ยนแปลงอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน ทั้งยังสร้างความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ยั่งยืนให้แก่เด็ก เยาวชน สถานศึกษา และศิลปินที่เกี่ยวข้อง เป็นกระบวนการที่เรียกว่าเป็นการเรียนรู้จากภายใน (Inside out learning) ที่จะสร้างหลัก

การความยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแกนนำเยาวชนในชุมชน เพื่อไปสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนตนเองและชุมชนอื่นๆ ใกล้เคียง ให้สร้างความตื่นตัวและสร้างความตระหนักให้กับหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความมั่นใจในการเดินทางต่อเรื่องของการพัฒนาชุมชนบนฐานของความรู้และฐานของการศึกษาท้องถิ่น กลุ่มชาติพันธุ์ มีกระบวนการทดลองทำแล้วก็แสดงออกเป็นระยะๆ ที่เป็นเหมือนการเรียนรู้ที่อยู่นอกห้องเรียนแต่สามารถสร้างความยั่งยืนอย่างจริงจังและจากพระบรมราโชวาท ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2513 ว่า

"...งานด้านการศึกษาศิลปะและวัฒนธรรมนั้น คือ งานสร้างสรรค์ความเจริญทางปัญญาและทางจิตใจ ซึ่งเป็นทั้งต้นเหตุทั้งองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของความเจริญด้านอื่นๆ ทั้งหมด และเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้เรารักษาและดำรงความเป็นไทย ได้สืบไป..."

ทำให้วันนี้ **คนศิลป์สร้างสุข** เครือข่าย **คน อารมณ์ศิลป์** มีเครือข่ายแล้วทั่วทั้งประเทศโดยภาคเหนือมีเครือข่ายทำงาน 6 กลุ่มเครือข่าย ภาคใต้มีเครือข่ายทำงาน 8 กลุ่มเครือข่าย ภาคอีสานมีเครือข่ายทำงาน 5 กลุ่มเครือข่าย ภาคกลางมีเครือข่ายทำงาน 15 กลุ่มเครือข่าย ที่มาทำงานศิลปวัฒนธรรม รั้งสรรค์งานศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมร่วมสมัย ให้ปรากฏงดงามสู่สังคมทรง

คุณค่าและสร้างสรรค์การเปลี่ยนแปลงให้เกิดในพื้นที่ด้วยความคิดเล็กๆ สร้างสิ่งยิ่งใหญ่ให้สังคมได้ จนก่อเกิดเป็นงาน **ศิลป์สร้างสุข วัฒนธรรมสานสายใย ภูมิปัญญาไทยยั่งยืน** มุ่งสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสร้างเสริมสุขภาพทั้งในระดับปัจเจก ระดับชุมชน ระดับสังคม โดยใช้คุณค่าและอัตลักษณ์ของสื่อศิลปวัฒนธรรม ที่เข้าถึงทั้งความจริง ความดี ความงามและความสุขร่วมกัน

ทำไมต้องศิลปวัฒนธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลง

● "การสร้าง **"กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม"** ให้เข้าไปมีบทบาททางการเปลี่ยนแปลงสู่ชุมชนนั้น เป็นการตั้งประเด็นปัญหาชุมชน สังคมที่น่าสนใจขึ้นมาเป็นเนื้อหากิจกรรมที่จะสร้างคุณค่าและรสนิยมแก่พื้นที่นั้นๆ ให้มีกิจกรรมที่หลากหลายอย่างต่อเนื่องหมุนเวียนกันไป เกิดศูนย์รวมการเรียนรู้ สร้างความตื่นตัวตลอดระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม เป็นการปูพื้นความคิดด้านภูมิบ้านภูมิเมือง พิพิธภัณฑ์ชุมชนมีชีวิต พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านในท้องถิ่น นำไปสู่การจัดการให้เกิดอัตลักษณ์ คุณค่าและความยั่งยืน จนเกิดเป็นองค์กรศิลปวัฒนธรรมภาคประชาชน

โดย **เอนอริคั นี พอร์โฆลูยี**



"ศิลปะเยียวยาสังคมได้ในทุกพื้นที่ของปัญหา ยิ่งลงลึกได้มากเท่าไร ยิ่งแก้ได้มากเท่านั้น เชื่อได้เลยว่าอนาคตสังคมและประเทศจะดีขึ้น เพราะศิลปะอยู่ที่ใด ความสุขก็จะเกิดที่นั่น ทั้งรอยยิ้ม ความสนุกสนาน ความสบายใจและรู้สึกผ่อนคลาย นั่นส่งผลให้สุขภาพใจดี และร่างกายก็จะดีตามไปด้วย"

โดย **ฉวีวรรณ กำเนิด (พินิจ)**



โดย **ถวัลย์ ดัชนี**



"ความมุ่งหมายของศิลปะ คือ เกื้อกูลศีลธรรมและยกระดับจิตใจของมนุษย์ ซึ่งศิลปะเหล่านี้มีความมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางศีลธรรมและสังคม จึงต้องช่วยกระตุ้นและสนับสนุนเพื่อความเจริญก้าวหน้าของมนุษยชาติ"

โดย **ศ.ศิลป์ พีระศรี**



"ต้องยอมรับว่าศิลปะไม่ได้เป็นเพียงแค่การขีด เขียน ลงบนแผ่นกระดาษเท่านั้น แต่ศิลปะคือการแสดงออกถึงอารมณ์และสภาพจิตใจของมนุษย์ การทำงานศิลปะก็เป็นการพัฒนาเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ อารมณ์และจิตวิญญาณของมนุษย์ทั้งผู้รับและผู้สร้างสรรค์ผลงานได้"



โดย ศิลปินกึ่งนิรนามชาวฝรั่งเศส "อาร์"

"ศิลปะที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมได้นั้น ไม่ใช่ศิลปะที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้ใครครอบครองแต่ผู้เดียว แต่เป็นศิลปะเพื่อสาธารณะที่ประชาชนมีสิทธิที่จะพูด วิพากษ์วิจารณ์ ตำหนิติเตียน หรือขีดฆ่าทำลาย ดังนั้น ศิลปะที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคม จึงอาจไม่ได้มีความมั่นคงเชิงกายภาพ เพราะอาจจะมิชีวิตอยู่แค่ไม่กี่นาที แต่ที่สำคัญก็คือศิลปะมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ความสำคัญจึงอยู่ที่ว่าคุณค่าอยู่ที่ไหนมากกว่า"



โดย ทวีศักดิ์ ศรีทองดี
ศิลปินชกมวยไท่เก๊กแนว"

"ศิลปะคงเปลี่ยนโลกได้ยาก แต่อย่างน้อย ศิลปะก็ทำให้มีแรงจูงใจให้เกิดความพยายาม ศิลปะเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ทำให้เราอยากรู้จักโลกมากขึ้น อยากต่อยอดต่อไป เพราะศิลปะเป็นเหมือนแรงจูงใจหนึ่ง เป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้"

นี่เป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งที่ศิลปินผู้สร้างงานศิลปะ และเป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรม ได้บอกไว้ เพื่อสืบสานผลงานที่มีจุดมุ่งหมายสร้างสรรค์และแสดงออกถึงความงาม มาตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจให้อยู่ร่วมกัน เรียนรู้ และถ่ายทอดไปยังรุ่นต่อๆ ไป จนจะนำพามาซึ่งความสุขแห่งชีวิตให้เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

เรื่องโดย : ปากกาแก้ว

รู้จักโครงการในภูมิภาค



ภาคเหนือ

โครงการแคนม้ง : สื่อวัฒนธรรมพื้นบ้านเพื่อการกล่อมเกลาทักษะและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเยาวชนม้ง

อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่ทุรกันดารและห่างไกลจากตัวจังหวัด เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่หลากหลาย โดยเฉพาะม้งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากที่สุดกว่า 15 หมู่บ้าน วัฒนธรรมม้งมีเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรมต่างๆ ในวิถีชีวิตคือแคนหรือแ่งในภาษาม้ง บนความเชื่อที่สัมพันธ์กับการเวียนว่ายตายเกิดของมนุษย์ ชาวม้งซึ่งมีความเชื่อว่าเสียงแคนเป็นเสียงที่สามารถล่อถึงผู้ตายหรือวิญญาณได้

โครงการแคนม้ง : สื่อวัฒนธรรมพื้นบ้านเพื่อการกล่อมเกลาทักษะและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเยาวชนม้ง จึงเป็นโครงการที่มุ่งหวังจะฟื้นฟูและสืบทอดวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไว้ เพราะหากไม่ได้รับการถ่ายทอดในอนาคตความรู้นี้ก็อาจจะสูญหายไป การจัดให้มีการเรียนการสอนเล่นเครื่องดนตรีม้งโดยเฉพาะแคนแก่บุตรหลานในชุมชน เป็นกระบวนการกล่อมเกลาทักษะและเชื่อมร้อยสร้างความสัมพันธ์เพื่อลดช่องว่างระหว่างวัยของผู้สูงอายุกับเยาวชน เพื่อให้มีการสืบทอดวัฒนธรรมจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลานและเป็นการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของคนวัยต่างๆ ในชุมชนม้งต่อไปได้



ภาคอีสาน

โครงการนาฏลีลาเยียวยาสุขภาวะ : ความเหมือน
ในความต่างอย่างมีคุณค่า ในความจริง ความดี
ความงาม และความสุข ของนาฏกรรมในพิธีกรรม
การรักษาสุขภาวะ เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองและ
สังคม ของกลุ่มชาติพันธุ์ 6 เครือข่าย
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นาฏกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม การประกอบอาชีพเกษตรกรรมใน วัฒนธรรมน้ำและข้าว นาฏกรรมในพิธีกรรมจึงมีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตหรือการประกอบอาชีพที่ล้วนสะท้อนออกมาในลักษณะการสร้างสามัคคี ทำให้เกิดพลังในการทำงานหรือการดำเนินชีวิตของผู้คน นาฏกรรมส่วนใหญ่จะเน้นให้เห็นเป็นกลุ่ม เป็นหมู่ และจำเป็นวงกลม มีการเคลื่อนไหวแบบเต๋า พร้าหมัดหรือฮินดู เพื่อแหวกอากาศและสร้างคลื่นพลังหรือพลังภายในเพื่อสัมผัสกับจักรวาล ที่เชื่อว่าสามารถติดต่อสื่อสารกับผี อันเป็นการแสดงความเคารพ สักการะ อ่อนน้อมถ่อมตน และเชื่อว่าจะทำให้หน้าที่ดูแลคุ้มครองให้ผู้คนบนโลกมนุษย์ได้ครองชีวิตได้อย่างมีความสุข



นาฏกรรมในพิธีกรรมเป็นภาษาสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อความหมาย เป็นระบบคุณค่าของสังคมและวัฒนธรรม สามารถเก็บรักษาหลักปรัชญา ความคิด ความทรงจำเกี่ยวกับบรรพบุรุษ และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ให้คงอยู่ ส่วนนาฏกรรมในพิธีกรรมเกิดขึ้นโดยอาศัยบริบททางวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ การประกอบพิธีกรรมเช่นผีของกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิม มีการฟ้อนหรือเต้น และบรรเลงดนตรีประกอบ ปฏิบัติสืบต่อกันมานาน อาจมีการเปลี่ยนแปลงทางความเชื่อและพิธีกรรมให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทางสังคม โดยตัดทอนบางอย่างให้เข้ากับยุคสมัย

ซึ่งนายสมชัย คำเพราะผู้รับผิดชอบโครงการ บอกว่า ปัจจุบันกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอัตลักษณ์รากเหง้าของศิลปวัฒนธรรมในด้านประเพณี พิธีกรรมความเชื่อคล้ายคลึงกันที่ต่างเชื่อกันว่าอาการเจ็บป่วยของคนเกิดจากการกระทำของผี หรือการบูชาต่อผีฟ้าจะทำให้ชีวิตและสังคมน้อยได้อย่างมีความสุข อาทิ พิธีกรรมรำผีฟ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลาว อ.เมือง จ.ชัยภูมิ, พิธีกรรมเหยาของกลุ่มชาติพันธุ์กูไทหรือผู้ไทย อ.เรณูนคร จ.นครพนม, พิธีกรรมเหยาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใต้ อ.กุสุมาลย์ จ.สกลนคร, พิธีกรรมจวละมั่วดของกลุ่มชาติพันธุ์เขมร์หรือเขมรดินไทย อ.จอมพระ จ.สุรินทร์, พิธีกรรมแกลมอหรือแกลออกของกลุ่มชาติพันธุ์กูยหรือกวยหรือส่วย อ.สำโรงทาบ จ.สุรินทร์, พิธีกรรมกำฟ้า ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวน อ.บ้านผือ จ.อุดรธานี ที่เป็นจุดเด่นอัตลักษณ์ รากเหง้าของศิลปวัฒนธรรมดังกล่าวทั้งหมดนี้จะเกิดเป็นงานศิลปวัฒนธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลงของโครงการนาฏลีลาเยียวยาสุขภาวะในปีนี้...

ภาคกลาง

โครงการการจัดการศึกษาบนฐานชุมชนตำบลโคกสูง

กว่า 3 ปีที่ผ่านมาที่ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ได้เป็นพื้นที่ดำเนินโครงการสื่อพื้นบ้านเพื่อสุขภาวะเยาวชนของ แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ ส่งผลให้ผู้ที่เข้าร่วมโครงการได้เห็นคุณค่าของสื่อพื้นบ้านที่สามารถสร้างสุขภาวะให้แก่เยาวชนและชุมชนได้อย่างดีเยี่ยม คนในชุมชนมีความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดจากศิลปินพื้นบ้าน ครูภูมิปัญญาอายุยาวนานกว่า 100 ปี มีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สืบทอดจากบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบันอยู่หลากหลาย อาทิ ภาษาและวรรณกรรม ศิลปกรรมดนตรี การละเล่นเพลงพื้นบ้าน การละเล่นทั่วไปและกีฬา ทั้งนี้ประเพณีชีวิต ยังสอดแทรกวัฒนธรรมอันดีงามไว้ ทั้งเรื่องความกตัญญู ความสามัคคี ความมีน้ำใจเสียสละ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเห็นอกเห็นใจ ทั้งยังมีประเพณีท้องถิ่นเนื่องในพุทธศาสนา ตรุษสารทและประเพณีเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอาชีพและเกี่ยวข้องกับความเชื่อ ไม่ว่าจะเป็น ไชยกลาง ไทราศาสตร์ ฤกษ์ปีศาจ และไสยศาสตร์ ที่ช่วยสานสัมพันธ์ของคนสามวัยในชุมชน ได้แก่ เด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุเป็นการสร้างความสุขให้เกิดขึ้น ส่งผลให้เยาวชนและชุมชน เกิดความรักและความหวงแหนสื่อพื้นบ้านและก่อให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะอนุรักษ์ และสืบทอดสื่อพื้นบ้านสู่คนรุ่นหลังต่อไป



โดยนายประทีป อ่อนสูง ผู้รับผิดชอบโครงการบอกว่า เมื่อก้าวเข้าสู่ปีนี้เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการสร้างสุขภาวะของคนในชุมชน จึงนำวิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นเครื่องมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้ จึงได้ทำโครงการ "การจัดการศึกษาบนฐานชุมชน" เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับปัจเจก ระดับชุมชนและระดับสังคม โดยใช้คุณค่าและอัตลักษณ์ของชุมชนเป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ขึ้น ด้วยการจัดทำเป็นฐานข้อมูลชุมชน, ทำหลักสูตรท้องถิ่นต้นแบบด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงชุมชน สังคม อย่างยั่งยืน ด้วยกระบวนการการจัดการศึกษาบนฐานชุมชน และมีเด็กเยาวชนสืบสานงานศิลปวัฒนธรรม ผ่านการจัดกระบวนการหลักสูตรท้องถิ่นที่ได้ทำขึ้นมาได้



ภาคใต้

โครงการ : บูรณาการสื่อศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมอแกน
และการละคร "เด็กอันดามันสร้างสุข (ออลาง มอแกน)"

"มอแกน" เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ตามหมู่เกาะทางตอนใต้ของประเทศไทย ตั้งแต่จังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต และภูเก็ต ชุมชนมอแกนในประเทศไทยมีวิถีชีวิต วัฒนธรรมนิยมวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อรวมทั้งค่านิยมที่มีเอกลักษณ์ วัฒนธรรมเฉพาะเป็นของตนเอง ใช้ชีวิตเดินทางเคลื่อนย้ายถิ่นทำมาหากินอยู่ในบริเวณเขตทะเลอันดามัน ในสมัยอดีตกาลชีวิตส่วนใหญ่ของชาวมอแกนอาศัยอยู่บนเรือที่พวกเขาเรียกว่า "กำบัง" ทำมาหากินทะเล ฆมหาย ตกปลา จับปู สัตว์ทะเลนานาชนิดแต่ในปัจจุบันการอพยพเร่ร่อนไปในทะเลได้หยุดนิ่งลง

นายจักรกฤษณ์ ชัยสุภา ผู้รับผิดชอบโครงการ บอกว่าชาวมอแกนเป็นชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อย บางคนเป็นคนไม่มีสัญชาติ และไม่มีเชื้อชาติ ด้อยโอกาส ชาวมอแกนที่สูงอายุบางกลุ่มไม่มีความรู้ ไม่ได้รับการศึกษา ทำให้เด็ก ๆ และผู้ใหญ่ชาวมอแกนยังคงเป็นปัญหาชนกลุ่มน้อยของประเทศไทย โครงการนี้จึงเน้นเสริมกระบวนการร่วมกันระหว่างศิลปิน ผู้เฒ่าผู้แก่ เยาวชน ผู้นำชุมชน ที่มีจิตสาธารณะทางด้านวัฒนธรรมประเพณี เพื่อการ



ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมประเพณีชุมชนในทางที่ดีขึ้น และผู้ที่ เป็นกลุ่มเป้าหมายโครงการคิดบวกมากขึ้น ที่ขาดไม่ได้คือการบูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่น การละครเชื่อมต่อช่องว่างระหว่างวัยระหว่างกลุ่มเยาวชนและผู้เฒ่าผู้แก่ ผนวกกับกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวมอแกน เป็นการสร้างสุขเล็กๆ กับกลุ่มเยาวชนชาวมอแกนให้มีรอยยิ้ม และสามารถปรับเปลี่ยน ตนสังคม ชุมชน ให้ไปในทิศทางที่ดีงาม โครงการ "ละครเด็กอันดามันสร้างสุข ออลาง มอแกน" จึงเน้นที่กระบวนการสร้างอัตลักษณ์วัฒนธรรมชุมชน เพื่อให้ชุมชน เยาวชนภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในกระบวนการพัฒนาและสร้างการเปลี่ยนแปลง และเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนให้คงอยู่และต่อยอดไปสู่การคิดดี ทำดี เพื่อชุมชนและเยาวชนมอแกนในอนาคต

ทั้งหมดนี้เป็นเพียง 4 ใน 34 โครงการที่แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สสส. หนุนเสริมให้ **คนศิลป์** มาทำงานศิลปวัฒนธรรมให้ปรากฏทรงคุณค่าและสร้างสรรค์การเปลี่ยนแปลงให้เกิดในพื้นที่ ด้วยความคิดเล็กๆ สร้างสิ่งยิ่งใหญ่ให้สังคม ก่อเกิดเป็นงาน **ศิลป์สร้างสุข วัฒนธรรมสานสายใย ภูมิปัญญาไทยยั่งยืน** ในปีนี้ ซึ่งทุกโครงการมีความน่าสนใจและมุ่งสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับชุมชนในรูปแบบที่แตกต่างกัน สามารถติดตามโครงการอื่นๆ ได้ที่นี่ฉบับต่อไป และที่ www.artculture4health.com



"กำบัง" ความสุขเล็กๆ จากเรือโบราณชาวมอแกน



"กำบัง" เป็นภาษามอแกน แปลว่าอะไร? หลายคนคงอยากรู้ที่มาที่ไป...

"กำบัง" ในภาษามอแกนแปลว่า "เรือ" ซึ่งหัวและท้ายเรือของ กำบัง มีลักษณะเป็นง่ามปากปลาฉลาม ซึ่งลักษณะและคุณสมบัติพิเศษในการขึ้นรูปหัวและท้ายเรือของชาวมอแกนที่ทำขึ้นมาเป็นง่ามลักษณะดังกล่าวก็เพื่อให้เหมาะสมและง่ายต่อการปีนป่ายขึ้นลงเรือของเด็ก ๆ และทุกคนในครอบครัวยามลอยเรืออยู่กลางทะเล เพราะในสมัยอดีตชาวมอแกนนิยมอาศัยอยู่ในเรือเป็นเวลานาน ๆ และจะกลับขึ้นฝั่งก็ต่อเมื่อต้องมาหาน้ำจืด หัวเรือกหัวกลอย ข้าวสารมาเป็นเสียบึ่งเท่านั้น จึงมีการสร้างต่อเติมหลังคาเรือขึ้นมาเพิ่มเติมเพื่อป้องกันแดดกันฝน

ลุงติ่ง กอล์ฟทะเลช่างฝีมือพื้นบ้านผู้เชี่ยวชาญการทำเรือ กำบัง อายุ 80 ปี เดินทางข้ามน้ำข้ามทะเลกลับมาจากหมู่เกาะสุรินทร์ เกาะที่ตั้งงามที่สุดในประเทศไทย เพราะเป็นช่วงมรสุมฤดู... จากหมู่บ้านมอแกนอันสงบไร้แสงสีมีแต่ทะเลสีครามสุดลูกหูลูกตา ยามนี้หน้ามรสุมลุงติ่งจึงเดินทางขึ้นแผ่นดินใหญ่เพื่อมาพักอาศัยอยู่กับลูกหลานบริเวณหมู่บ้านมอแกนแถบชายฝั่งเพื่อทำงานทำความสะอาดของลุงติ่ง คือการทำเรือ "กำบัง" การขุดต่อเรือมอแกนโบราณ

ลุงติ่ง กอล์ฟทะเล บอกว่า "กำบัง" เรือมอแกนโบราณจำลอง ทำได้ง่ายๆ นิยมใช้ไม้ขนุน ไม้ต้นตีนเป็ดทะเลมาทำ เพราะเป็นไม้เนื้ออ่อนแกะสลักได้ง่าย ส่วนอุปกรณ์การทำประกอบไปด้วย เลื่อย สว่าน มีดพริ้ว ส่วนมือเจาะขนาดเล็ก การขึ้นรูปเรือมอแกนจำลองให้ตัดไม้ที่เลือกมาให้ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 5 นิ้ว ยาวประมาณ 20 นิ้ว นำมาตาก (เหลา) เนื้อไม้ออกด้วยมีดพริ้ว เพื่อขึ้นรูปเป็นรูปเรือ ส่วนหัวและท้ายเรือให้ทำเป็นง่ามปากปลาฉลามด้วยการค่อยๆ เหลา ค่อยๆ ฉากอย่างประณีตจนเป็นรูป แค่นี้ก็ได้ผลงานชิ้นเอกออกมาแล้ว...



อุปกรณ์สร้างเรือ "กำบัง" จำลอง

ทุกวันนี้ในยามว่างลุงติ่งยังคงเข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดการทำเรือโบราณจำลองแก่กลุ่มเยาวชนมอแกน เป็นการอนุรักษ์การทำเรือมอแกนแก่ลูกหลานของตนให้สืบสานสืบทอดการทำเรือที่เป็นความภาคภูมิใจ และความสุขเล็กๆ ให้ตราตรึงติดอยู่กับชาวมอแกนไม่จางหาย



ลุงติ่ง กอล์ฟทะเล



เรือ "กำบัง"

เรื่องโดย : เด็กอันดามันสร้างสุข

บ้านบาตร

ประณีตศิลป์ที่รังสรรค์จากความศรัทธา

บ้านบาตร เป็นชุมชนที่อยู่คู่กับกรุงเทพมหานครมานาน จนสามารถพูดได้ว่าเป็นชุมชนที่อาจเกิดขึ้นก่อนเสียอีก โดยพงศาวดารของกรุงศรีอยุธยาได้เขียนไว้ว่า "ที่กรุงศรีอยุธยามีครองบาตรพระ" จึงสันนิษฐานว่าเป็นชุมชนที่ทำบาตรพระ เนื่องจากสมัยก่อนมักจะทำตั้งชื่อชุมชนและหมู่บ้านตามลักษณะของประชากรที่อยู่อาศัยในพื้นที่หรือการทำมาหากิน เช่น หมู่บ้านโปรตุเกส, หมู่บ้านญี่ปุ่น, หมู่บ้านอรัญญิก...

ชุมชนบ้านบาตร เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ที่แขวงบ้านบาตร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย โดยฝั่งทิศเหนือจะติดกับถนนบำรุงเมือง ฝั่งทิศใต้ติดกับถนนหลวง ฝั่งทิศตะวันออกติดกับถนนวรจักร และฝั่งทิศตะวันตกติดกับถนนบริพัตร

คำว่า "บาตร" หรือ "บาตรพระ" หมายถึงภาชนะสำหรับใส่อาหารของนักบวชเวลาออกบิณฑบาต ซึ่งส่วนประกอบของบาตร ประกอบไปด้วย "เชิงบาตร" ซึ่งพระพุทธรูปเจ้าทรงอนุญาตให้มีเชิงบาตรไว้สำหรับรับบาตร เพื่อกันบาตรถล่มและกันกันบาตรสีก เพราะบาตรส่วนใหญ่มักจะทำด้วยดินเผา สังกะสี หรือไม้ "ฝาบาตร" มีไว้เพื่อปิดป้องกันสิ่งไม่พึงประสงค์ ที่อาจจะปนเปื้อนไปในอาหาร ส่วน "ถลกบาตร หรือ ถุงสาโยค" มีไว้เพื่อให้ตัวบาตรสอดเข้าไป ใช้ในเวลาเดินทางหรือบิณฑบาต มักทำเนื้อเดียวกับจิวร

สำหรับรูปทรงของบาตรโบราณตั้งแต่สมัยอยุธยา มีทั้งสิ้น 4 รูปทรง **ทรงไทยเดิม ทรงตะโก ทรงมะนาว ทรงลูกจันทร์** แต่ปัจจุบันพระจะเรียกขึ้นมาอีกชื่อหนึ่งคือ **ทรงหัวเสือ** ซึ่งไม่ใช่ทรงที่ 5 เพราะจริงๆ แล้วเป็นทรงเดียวกับทรงตะโกโดยมีขั้นตอนการทำนั้นเริ่มที่การตีปากบาตร หรือ ขอบบาตร หลังจากนั้นก็ตัดแผ่นเหล็กตามอัตราส่วนของบาตรแต่ละขนาด แล้วนำมาขึ้นรูป หลังจากการขึ้นรูปแล้วก็นำไปเชื่อม ตีตะเข็บทำทรง ตีเก็บเนื้อให้เรียบเหมือนอย่างเดิม แล้วนำไปตะไบผิวให้เกลี้ยง และทำสีโดยวิธีการรมดำซึ่งกว่าจะได้บาตรที่สวยงามแต่ละใบนั้น จะใช้เวลาประมาณ 1 อาทิตย์เลยทีเดียว



นี่คือศิลปวัฒนธรรมบ้านบาตร ชุมชนใจกลางเมืองใหญ่ ที่แม้จะมีความเจริญเข้ามามากมาย แต่คนในชุมชนก็ยังคงอนุรักษ์หัตถกรรมอันทรงคุณค่า ที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับคนบ้านบาตรและคนที่ได้มาเยี่ยมชม ซึ่งต้องยอมรับว่าสิ่งนี้ คือ "ศิลป์สร้างสุข" อย่างแท้จริง

เรื่องโดย : นาฏวรีย์ ธนาอภิภูานันท์

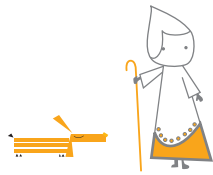


ชาวมอแกน

กลุ่มชาติพันธุ์มอแกน เป็นกลุ่มคนที่มีเอกลักษณ์การดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย อิสระสูง และการดำเนินชีวิตสมัยอดีตจะเกี่ยวเนื่องกับเรือโดยตรง เรือจึงเป็นดังชีวิตของชาวมอแกน การสืบทอดเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมเหล่านี้จึงเป็นตัวตนในการสะท้อนวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาวมอแกน ที่สำคัญเป็นการสร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาชุมชนโดยการนำวัฒนธรรมของตนมาบูรณาการให้คงอยู่ไม่สูญหาย...✳✳



เตร่ตรอก

ย้อนรอย >>>>>>
วัฒนธรรมกลางเมือง

หากพูดถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองหลวงอย่างกรุงเทพมหานคร หลายคนอาจเคยไปสัมผัสมาบ้างแล้ว ในหลายพื้นที่ แต่ยังคงมีมุมเล็กๆ ที่บางคนอาจมองข้ามไปอย่าง "ชุมชนเมืองย่านป้อมปราบศัตรูพ่าย-พระนคร" ซึ่งเป็นชุมชนที่มีความเป็นมายาวนาน และเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมากเมื่อในอดีต ดั้งนั้นงาน "เตร่ตรอกลัดเลาะรั้วบ้านพื้นตำนานป้อมปราบศัตรูพ่าย-พระนคร ครั้งที่ 2" ตอน "ย้อนรอยอดีตวิถีชีวิตพื้นฟูวัฒนธรรม" จึงเกิดขึ้นโดยความร่วมมืออันแน่นหนาของชาวชุมชนย่านเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย 6 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านบาตร ชุมชนวัดสระเกษ ชุมชนสีตาราม ชุมชนจักรพรรดิพงษ์ ชุมชนวัดสุนทรธรรมทาน และชุมชนวังกรมพระสมมตอมรพันธ์ ที่ช่วยกันสร้างเครือข่ายเพื่อฟื้นฟูชุมชนเมืองขึ้นมา หวังยกระดับให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยชูเสน่ห์ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และสถาปัตยกรรมวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมมาเป็นจุดดึงดูดและเน้นให้เยาวชนเข้ามาสัมผัสบาทในการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของตัวเอง ปลูกฝังให้รู้จักรากเหง้าแล้วยังเป็นการอนุรักษ์ที่มีความยั่งยืน

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงและสิ่งรุ่มเร้าที่มากพร้อมกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้รากเหง้าของวัฒนธรรมเก่าแก่เลือนหายไป แต่การลุกขึ้นมาเพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรมของทั้ง 6 ชุมชนในครั้งนี้ สามารถทำให้สิ่งแวดล้อมในสังคมดีขึ้น ปัญหาอาเสพติดน้อยลง พร้อมทั้งก่อให้เกิดความสามัคคีกันของคนในชุมชน

ซึ่งสามารถดึงอัตลักษณ์ของชุมชนทั้งขนบธรรมเนียม ประเพณี ภูมิปัญญา ความเชื่อ แหล่งวัฒนธรรม ศิลปวัตถุ โบราณสถาน มาเป็นจุดเด่น พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม นำรายได้เข้าสู่ชุมชนทั้งยังพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าชื่นชมด้วย

งานเดินเตร่ตรอกลัดเลาะรั้วบ้านครั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็น 2 เส้นทาง โดยเส้นทางแรกเป็นเส้นทางจากวัดราชนันทดา-ชุมชนวังกรมพระสมมตอมรพันธ์ -ชุมชนบ้านบาตร -ตรอกเชียงไต้ เป็นการเดินชมรอบภูเขาทองผ่านย่านอาชีพเก่าแก่คู่พระนคร อาทิ วังเก่าย่านค้าสังฆภัณฑ์ ชุมชนเล็กๆ ที่ตั้งอยู่ในบริเวณวังของกรมพระสมมตอมรพันธ์ หรือพระองค์เจ้าสวัสดิประวัติ พระโอรสในรัชกาลที่ 4 ต้นราชสกุล "สวัสดิกุล ณ อยุธยา" ตัววังสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 และสร้างห้องแถวในบริเวณวังขึ้น เพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยของข้าทาสบริวาร ปัจจุบันถูกปิดร้าง เพราะสภาพทรุดโทรมมาก ต่อด้วยการเดินชมวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่มีอาชีพเย็บผ้าเหลืองเป็นจิ๋วรสบง และขายเครื่องสังฆภัณฑ์ต่างๆ ที่สืบทอดกันมายังรุ่นสู่รุ่นตั้งแต่สมัยอยุธยาในชุมชนบ้านบาตรฝั่งตรงข้ามวัดเทพศิคาราม





เส้นทางที่ 2 เป็นเส้นทางจากย่านหลังวัดราชนันทดา -ชุมชนวัดสิตาราม -วัดสุนทรธรรมทาน -ชุมชนจักรพรรดิพงษ์ ด้วยการเยี่ยมชม ย้อนรอย วัฒนธรรม สถานที่สำคัญที่มีเรื่องราวน่าสนใจ อาทิ บ้านโบราณ "เรือนคุณพระ" สมัยรัชกาลที่ 5 ชมวิถีชีวิตและศึกษาวิธีการทำทองแบบโบราณที่ปัจจุบันยังทำ อยู่ เดินสู่ ร้านกาแฟหน้าเฮงหลี ฟังเรื่องราวประวัติศาสตร์สังคมในย่านหลาน หลวง ร้านที่มีชื่อเสียงมานานกว่า 80 ปี, ชุมชนวัดสิตาราม ถนนดำรงรักษ์ ชมอุโบสถเก่าวัดสิตาราม สักการะพระพุทธรูป 3 อริยาบท นั่ง ยืน นอน, ร่วมสนุกกับการละเล่นในยุคเก่าอย่าง ล้อต๊อก ปล่อยตอก ตบแปะ ยิงกอง กับเด็กและเยาวชนในชุมชนที่มีนางจินตนา จวงษ์ อดีตนางเอกคณะละคร สอนการแสดงให้เยาวชนในชุมชนโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเพื่อเป็นการสืบสาน อนุรักษ์ ต่อด้วยชมการถ่ายทอศิลปะมวยไทยของชาวก้ายแสงมรดก, ชมบ้าน โบราณของขุนนางเก่า และเรื่องราวของชุมชนในยุครุ่งเรือง, วัดสุนทรธรรม ทานหรือวัดแคนางเลิ้ง ฟังเรื่องราวความเป็นมา สถานที่ที่น่าสนใจ อาทิ หลวงพ่อบารมี หลวงปู่รูป มิตร ชัยบัญชา / ศึกษาการทำงานพื้นฟูชุมชน และ ชมการรำซัดชาติตรี พร้อมด้วยชมโรงหนังเฉลิมธานี, ตลาดนางเลิ้งร้อยปีไอ้เอ็งเลิ้ง, บ้านศิลปะ, บ้านเต็นรำ, บ้านนราศิลป์ ต่อไปที่ชุมชนจักรพรรดิพงษ์เยี่ยมชม เครื่องพิมพ์รุ่นเก่า ร้านกล้วยแขก ร้านขายของเล่น ฟังเรื่องราวของกิจการ การพิมพ์ในยุครุ่งเรืองของสำนักพิมพ์เพลินจิตต์ ผู้ผลิตวรรณกรรม ขุนศึก พล นิกร กิมหงวน เสือใบ เสื่อมเทศรและเรื่องราวในอดีตที่น่าสนใจ อาทิ นักกินฟรีผู้โด่งดัง, ที่มาของเพลง "พ่อที่ไม่ได้เป็นนายก" และกิจกรรมเรื่องเล่า ผ่านแผนที่วัฒนธรรมชุมชน ซึ่งนับว่าหาดูได้ยาก วัฒนธรรมที่ควบคู่กับวิถี ชีวิตของคนในย่านนี้ยังมีอีกมากมายที่รอให้คนรุ่นหลังเข้ามาเรียนรู้และสืบสาน ต่อ



ใครที่กำลังมองหาแหล่งท่องเที่ยว เคล้าความรู้ ย้อนรอยวัฒนธรรมดั้งเดิม "ชุมชนเมืองย่านป้อมปราบศัตรูพ่าย-พระนคร" น่าจะเป็นอีกทางเลือกดี ๆ ที่ อยากให้ทุกคนได้เข้าไปสัมผัส เพื่อบอกต่อ ถึงวิถีชุมชนที่ควรแก่การรักษาไว้ให้ชนรุ่น ลูกหลานต่อไป ✨



เรื่องโดย : ปากกาแก้ว





ความเชื่อเหนือธรรมชาติ พลังศรัทธาसानใจคนไทยเบ๊ง

เมื่อพูดถึงความเชื่อเหนือธรรมชาติ หลายคนอาจมองว่างมมาย เป็นเรื่องราวไร้หลักเด็ก ไม่มีอยู่จริง แต่ไม่ใช่กับ "ชาวไทยเบ๊ง บ้านโคกสูง จังหวัดลพบุรี" เพราะที่นั่นทัศนคติของชาวบ้านเรื่องความเชื่อทั้งหลายมีความสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องของผีและไสยศาสตร์

สิ่งเหล่านั้นอาจเป็นสิ่งที่รู้สึกสัมผัสได้ แต่อาจจะไม่ใช่ด้วยระบบประสาทสัมผัสทั้งห้า หากมันเกิดขึ้นด้วยความเชื่อมั่นและศรัทธา ที่ทำให้เกิดเป็นภาพขึ้นในจิตใจของชาวบ้าน ซึ่งแม้แต่ในราชสำนักไทยเดิม พิธีกรรมต่างๆ ก็มีความเชื่อเรื่องของผีเข้าไปปะปนอยู่มากทำให้ความเชื่อเหล่านี้ถูกฝังอยู่กับคตินิยมของคนไทยอย่างแน่นแฟ้นตั้งแต่สมัยอดีตกาลมา

โดยความเชื่อเรื่องผี ของชาวไทยเบ๊ง บ้านโคกสูงนั้นมีมานานกว่า 50 ปี ตามคำบอกเล่า บ้างก็เชื่อว่าผีมีจริงเพราะเคยมีชาวบ้านประสบพบเห็น บ้างก็ว่าผีบางประเภทสามารถสิงในร่างของคนได้และสามารถขับไล่ออกไปได้ ผีบางประเภทให้โทษ บางประเภทคุณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการกระทำของคนหรือการเช่นไหว้ผี หรือแม้แต่เชื่อว่าชาวบ้านสามารถป้องกันผีและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการกระทำของผีได้ โดยเอาเข้ามาผูกพันในการประกอบอาชีพอย่างการทำนาอันเป็นอาชีพหลักของคนที่นี่ ซึ่งการทำนานั้นจะขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศขึ้นอยู่กับธรรมชาติ และสิ่งที้นับว่ามีความสำคัญต่อการทำนาก็คือ การรับท้องข้าว การรับขวัญข้าว

ซึ่งคุณยายมุข อ่อนสูง อายุ 80 ปี ผู้ที่โตมาและได้สัมผัส พิธีกรรมต่างๆ มาตั้งแต่เกิด บอกว่า การรับท้องข้าว เป็นประเพณีที่นิยมทำกันในวันเข้าพรรษาหรือลาพรรษา หลังจากเสร็จพิธีทำบุญแล้ว แต่ละบ้านจะทำพิธีรับท้องข้าวกันที่นาของตน โดยของที่ใช้ในการรับท้องข้าว นั้น มีของเปรี้ยว กล้วย อ้อย ข้าว แกง คล้ายกับของแก้แพ้ท้อง บำรุงคนท้อง รวมถึง เครื่องหอม แป้ง น้ำมันจันทน์ ดินสอพองให้พระแม่โพสพไว้แต่งตัวให้สวยงาม ซึ่งพิธีกรรมก็จะนำของทั้งหมดนี้ใส่กระทง แล้วเอาไปที่นา สวมแหวนกับต้นข้าวผูกคล้องไว้กับกระทง แล้วก็ขอพรจากพระแม่โพสพเพื่อให้ในปีนั้นข้าวในนาออกรวงตั้งท้องสวยงาม

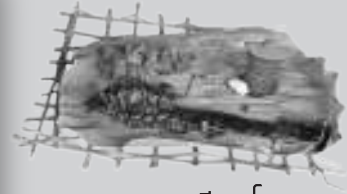
พิธีรับท้องข้าว



พิธีรับขวัญข้าว



กระแจะพ้อหลวงเพชร



กระแจะพ้อพาดยโง

ส่วนการรับขวัญข้าว ทำหลังจากเกี่ยวข้าว นวดข้าว นำข้าวเข้ายุ้ง เป็นประเพณีรับขวัญพระแม่โพสพ จากกลางนามาประทับในยุ้งข้าว ต้องทำในวันศุกร์ สิ่งที่ต้องเตรียมมีกระจาด สายแหลก ไม้คานฉาย 1 อัน เอาไว้คองกระจาด มีผ้าขาวม้า 1 ผืน เอาไว้คลุมหัวสายแหลก ในกระจาดมีเสื้อผ้าใหม่ๆ ของเจ้าบ้าน และมีเงิน มีทอง น้ำมัน น้ำหอม น้ำ 1 ขวด เผือก มัน ใบเงิน ใบทอง ใบสลอดทั้งต้น แล้วเก็บเอารวงข้าวที่ตกอยู่ในนาใส่กระจาด เพื่อความเป็นสิริมงคลให้มีข้าวพอกินตลอดปี ก่อนที่จะถึงฤดูกาลทำนาในปีต่อไป ซึ่งล้วนแต่เป็นความเชื่อที่เกี่ยวกับผีทั้งสิ้น

นอกจากนี้ ชาวไทยเบ็ญยังมีความเชื่อในเรื่องของผีบ้านผีเรือนหรือผีปู่ย่าตายาย แต่จะไม่นิยมตั้งศาลบูชาหรือตั้งเป็นศาลเจ้าที่ เชื่อว่ามีอยู่จริงในบ้านเรือนจึงได้มีพิธีการเลี้ยงเจ้าบ้านที่เรียกว่า "พ้อหลวงเพชร" ขึ้นทุกปีในวันขึ้น 6 ค่ำ เดือน 6 เพราะเชื่อว่าพ้อหลวงจะเป็นผู้ดูแลในทุกเรื่อง มีอะไรก็จะเรียกให้พ้อช่วยเสมอและมีเครื่องเซ่นในพิธีกรรมไปวางไว้ที่ทาง 3 แพร่ง เพราะเชื่อว่าเป็นการเลี้ยงพ้อและสัมภเวสีที่ผ่านไปมา เพื่อให้เรามีความสุขทั้งกายใจ รวมถึงการรักษาโรค ชาวไทยเบ็ญเชื่อว่าหากไม่สบาย เจ็บไข้ได้ป่วย เมื่อไปหาหมอและมีการเสี่ยงทายจากกรรไกร เมื่อกรรไกรแกว่งนั้นแปลว่าถูกผีทำร้าย ให้แก้ด้วยการนำของเซ่นไหว้ไปไหว้ที่ทาง 3 แพร่งแล้วจะหายดีและความเชื่อเรื่องผีต่างๆ เช่น ผีปอบ คนที่ถูกสิงจะมีอาการแปลกๆ เช่นอยากกินของคาว, ผีนางไม้ เชื่อกันว่าตามต้นไม้หรือต้นตะเคียนใหญ่จะมีผีประจำอยู่ใครไปทำอะไรไม่ดีจะถูกลงโทษ, ผีพรายหรือผีเงือก เชื่อว่าผีเงือกอยู่ประจำวังน้ำ เวลาใครไปหาปลา ลงเล่นน้ำหรือถ่ายปฏิกูลลงน้ำอาจจะถูกผีเงือกหลอกได้, ผีตายโงง มีความเชื่อว่าคนที่ตายไม่ดีจะเป็นผีตายโงง ผีเหล่านี้จะมาหลอกหลอนคนอื่น ไม่ค่อยยอมไปผุดไปเกิดง่าย ๆ

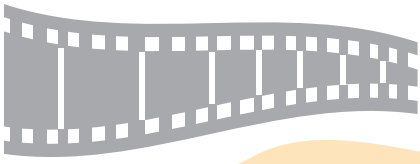
ความเชื่อเหล่านี้ นอกจากจะเป็นที่ยึดเหนี่ยวใจคนบ้านโคกสูงแล้วยังสามารถขัดเกลาให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดี ไม่กล้ากระทำความผิดเพราะกลัวผีจะมาเอาชีวิตได้อีกด้วย ชาวโคกสูงยังมีความเชื่อที่น่าค้นหาอีกมากไม่ว่าจะเป็น ความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การเวียนว่ายตายเกิดและนรกสวรรค์ เรื่องไสยศาสตร์ เรื่องโหราศาสตร์ เรื่องลางสังหรณ์ ความเชื่อในเรื่องความฝันต่างๆ และเรื่องอาหารการกินบางอย่าง

สิ่งเหล่านี้เป็นความเชื่อของชาวบ้านโคกสูงที่ไม่อาจมีใครมาลบล้างและไม่จำเป็นต้องหาข้อพิสูจน์ เพราะความเชื่อเหล่านี้มีความผูกพันกับชีวิตมาตั้งแต่เกิดจนตายเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตลอดเวลา สิ่งเหนือธรรมชาติจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของวิถีชีวิต ทำให้ชาวบ้านดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความราบรื่น สงบสุข โดยไม่จำเป็นต้องมีกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมายมาคอยตัดสินสิ่งถูกผิด เพราะความเชื่อจะเป็นตัวบังคับตัวเองอย่างนั้นดี อย่างนี้ไม่ดี และมีบทลงโทษมาแล้วแต่โบราณและสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นมาจนปัจจุบัน... ✨



เรื่องโดย : ณิชรุ้ ตุ่มภู





"เคว้งคว่างกลางสายน้ำ" หนังสือที่ไม่สั้น ทำด้วยใจให้ชุมชน

"เคว้งคว่างกลางสายน้ำ" หนังสือเรื่องแรกที่ได้ปิดกล่องไปแล้วเมื่อไม่นานมานี้ และยังมีสารคดีเกี่ยวกับตำนานเพลงพื้นบ้าน ที่ทำขึ้นมาเพื่อกระตุ้นความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับสังคม...

โดยหนังสือเรื่องเคว้งคว่างกลางสายน้ำ เป็นหนังสือที่กำกับโดย นายบุญส่ง นาควุ หรือพีสิบ ภายดีทีมงานที่มีชื่อว่ากลุ่ม "ปลาเป็นว่ายทวนน้ำ" นั่นเอง ซึ่งเรื่องนี้ได้ลงไปถ่ายทำกันถึง ต.โคกสลุง อ.พนัสนิคม จ.ลพบุรี และกว่าจะได้หนังสือเล่มนี้นั้น นายบุญส่ง นาควุ บอกว่าตนและทีมงานได้ไปนั่งคุยกับบรรดาผู้หลักผู้ใหญ่ของชุมชนมาถึง 3 ครั้ง เกี่ยวกับเรื่องของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาสมัยปู่ย่าตายายของโคกสลุง ซึ่งเป็นเรื่องที่ชาวบ้านพยายามพลิกฟื้นมานานนับสิบปี แต่ก็ยังไม่ยั่งยืนเสียที ตนจึงคิดว่าจะต้องทำให้เรื่องนี้ปักหลักมั่นคง ด้วยการทำเป็น "หนังสือ" ออกมาเรื่องหนึ่งเรียกว่าคราวนี้ถ้าไม่สำเร็จก็ให้มันรู้ไป...



ในฐานะคนทำหนังสือทีมงาน "ปลาเป็นว่ายทวนน้ำ" จึงเริ่มล้วงลับ ซึมซับ วิถีชีวิตเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับรากเหง้าวัฒนธรรมของโคกสลุงด้วยจิตใจต่อใจ เขากินอะไร นอนอย่างไร ใช้ชีวิตอย่างไร ก็ทำแบบเขาหมด จนได้หนังสือเรื่องแรก "เคว้งคว่างกลางสายน้ำ" ออกมาแบบ "ไม่มีบท" ดันสดทั้งกระบวนการตั้งแต่ต้นจนปิดกล่อง แต่นายบุญส่ง นาควุ ก็ได้บอกอย่างภาคภูมิใจว่า "ถึงแม้จะไม่มีบทแต่ก็ไม่ได้ทำกันแบบมั่วๆ แต่กลับมีหลักการมากมายเลยทีเดียว เผลอๆ อาจจะมากกว่าหนังสือที่มีบทด้วยซ้ำ เพราะหลักการของเรื่องนี้คือ "การหลอมละลายตัวและจิตวิญญาณให้เป็นหนึ่งเดียวกับจักรวาล ต้องเปิดใจว่าง ต้องใจกว้าง ฟังสรรพเสียง มองให้เห็นทุกสรรพสิ่ง เปิดผัสสะรับรู้องค์ประกอบทั้งหมดของโคกสลุง แล้วก็กลั่นออกมาเป็นเรื่องราว จังหวะ ภาพ เสียง การติดต่อ และศิลปะ ภาพยนตร์"

"เคว้งคว่างกลางสายน้ำ" เป็นหนังสือที่มี 3 เรื่องอยู่ในเรื่องเดียวกัน เป็นหนังสือที่ยาวแต่สั้น สั้นแต่ยาว ดูแล้วจะได้ติดตาม ตั้งแต่หน้าที่แรกจนนาทีสุดท้าย และเชื่อว่าชาวซึ่งสะท้อนใจ ได้ขบคิดต่อแน่นอน อยากรู้ว่าเนื้อเรื่องเป็นอย่างไร เร็วๆ นี้ได้ชมแน่นอนที่ www.artculture4health.com 



เรื่องโดย : ปากกาแก้ว



ศนศิลป์

ดิน - น้ำ - ป่า

รักโลก ก่อนที่โลกจะหมดรักเรา

ย้อนกลับไปในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ภัยพิบัติเกิดขึ้นทั่วโลกค่อนข้างบ่อย ไม่ว่าจะเป็นแผ่นดินไหวที่เฮติ นิวซีแลนด์ สีนามิครั้งใหญ่ที่ญี่ปุ่น รวมถึงมหาอุทกภัยเมื่อปลายปี 2554 ที่มีความรุนแรง และสร้างความเสียหายมากกว่าครั้งใด ๆ ในประวัติศาสตร์

ทว่าหลังจากวิกฤตน้ำท่วมใหญ่ครั้งนั้นทำให้สังคมเกิดการตื่นตัวกับเรื่องธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติที่ยังไม่มาถึงมากขึ้น เช่นเดียวกับ "โครงการ ศนศิลป์ ดิน-น้ำ-ป่า" ที่เกิดขึ้นจากการรวมพลังกันของสถานีโทรทัศน์ ไทยพีบีเอส, แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส., สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.), มูลนิธิโกมล คีมทอง, มูลนิธิสีบนาคะเสถียร, เครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย, กลุ่มปฏิบัติการท้องถิ่นไร้พรมแดน, สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK PARK), ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งชาติภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และกลุ่มธุรกิจ โคคา โคล่า ประเทศไทย ที่ให้ความสำคัญกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลกที่เกิดขึ้นด้วยการเปิดโอกาสให้เยาวชนไทยที่มีอายุระหว่าง 13-25 ปี มารวมพลังอาสาที่ใส่ใจและเอาจริงเอาจังต่อปัญหาเรื่องนี้อย่างไม่ลดละ ด้วยการใช้กระบวนการสร้างสรรค์สื่อและงานศิลปะเผยแพร่กระตุ้นให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ ดิน-น้ำ-ป่า อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการทำงานด้านสื่อ - ศิลป์ ให้สืบเนื่องไป แม้จะอยู่ในช่วงภาวะวิกฤตก็ตาม



โครงการนี้ได้เริ่มต้นกระบวนการด้วยการให้เยาวชนที่เข้ารอบกว่า 150 คน ได้ใกล้ชิดกับคนทำงานด้านสิ่งแวดล้อมและคนผลิตสื่อชั้นนำ ก่อนคัดเลือกให้เหลือประเภทสื่อสปรอดโทรทัศน์ ความยาว 1 นาที จำนวน 7 ทีม (18 คน), หนังสั้น ความยาว 15-20 นาที จำนวน 6 ทีม (19 คน), เพลงและดนตรีไฟล์คของ จำนวน 8 ทีม (20 คน) และภาพถ่าย จำนวน 10 ทีม (10 คน) เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เยาวชนในด้านเนื้อหาฐานทรัพยากรที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตในมิติต่างๆ สถานการณ์สิ่งแวดล้อมทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ก่อนเดินทางลงพื้นที่เพื่อพัฒนาผลงาน และต้องส่งผลงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาภายในวันที่ 15 ต.ค. 2555 เพื่อชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พร้อมทุนการศึกษา และได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานผ่านสื่อ Thai PBS และเวทีต่างๆ ต่อไป

นับเป็นการรวมพลังเยาวชน และคนรุ่นใหม่ครั้งสำคัญที่นอกจากเยาวชนจะได้รับความรู้? ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องฐานทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของผู้คนในมิติต่างๆ แล้ว สื่อสร้างสรรค์ที่ได้ผลิตออกมายังสามารถใช้เป็นสื่อ และงานศิลปะหลากหลายรูปแบบเพื่อส่วนรวมต่อไปด้วย

มาร่วมกันรักโลกก่อนที่โลกจะหมดรักเรา ด้วยการให้กำลังใจและติดตามผลงานของน้องๆ เหล่านี้ได้ที่ www.pings.in.th



World

เรื่องโดย : ศศิศิลป์

ไข่น้ำ เมนูไข่ที่ไม่ใช่ไข่

"ไข่น้ำ" หรือทางอีสานเรียกกันว่า "ผัด" เป็นพืชน้ำ มีลักษณะสีเขียวคล้ายไข่ปลาเล็กๆ ขึ้นอยู่บริเวณผิวน้ำ โดยปกติไข่น้ำ (ผัด) จะมีมากในแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไม่มีน้ำไหลเวียน และ "ผัด" ก็เป็นพืชผักพื้นบ้านที่ชาวบ้านนิยมนำไปประกอบอาหาร เช่น แกง หรือ ผัด บางทีก็ใส่เป็นส่วนประกอบของอาหาร เพื่อเพิ่มรสชาติให้มีความหอม มัน อร่อย มากยิ่งขึ้น

แต่ปัจจุบัน "ไข่น้ำ" ได้กลายเป็นของหายาก เนื่องจากแหล่งน้ำในธรรมชาติสกปรก เน่าเสีย ทำให้ไข่น้ำเริ่มหายไป แต่เมื่อเร็วๆ นี้ ที่งาน**ตลาดนัดศิลปวัฒนธรรมและเวทีสาธารณะชุมชน ครั้งที่ 1** ที่พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านไทย-เบ็ง โคนสูง จ.ลพบุรี ยังคงมี "ไข่น้ำ" ให้เห็นอยู่ ที่สำคัญยังเป็นเมนูเด็ดที่มากไปด้วยโปรตีนแถมวิธีการทำก็ไม่ยากเพียงเริ่มด้วยการเตรียมเครื่องปรุง คือ ไข่น้ำ หมู ปลาอย่างหรือไก่ได้ทั้งนั้น ตามด้วยพริกแห้ง หัวหอม กระเทียม ตะไคร้ต้นหอม กะปิ ใบแมงลัก น้ำปลา น้ำปลาร้าต้ม ไบเมะกรุด

เมื่อเตรียมทุกอย่างพร้อมก็เริ่มด้วยการล้างไข่น้ำใส่หม้อตั้งไฟ คั่วจนเหลืองแล้วใส่น้ำนิดหน่อย จากนั้นใส่ตัวพริกแกง ประกอบด้วย พริกแห้ง หัวหอม กระเทียม ตะไคร้ กะปิ ไบเมะกรุด โขลกให้ละเอียด หั่นหมูเป็นชิ้นพองาม เมื่อน้ำต้มไข่น้ำเดือดค่อยใส่หมู พริกแกง เติมน้ำปลาร้าต้ม น้ำปลาร้าต้ม ปรุงรสตามชอบ ก่อนยกลงใส่ต้นหอมหั่นเป็นท่อนๆ เด็ดใบแมงลักใส่ลงไป แค่นี้ก็ได้แกงไข่น้ำที่แสนอร่อยแล้วละ!! หากใครที่ไม่ชอบทานแบบน้ำก็ สามารถประยุกต์ทำทานแบบแห้งๆ ได้นะ! ไม่ยาก ลองดู!

เรื่องโดย : สมุทรอักษร



แนะนำภาคี "ศิลปสร้างสุข"

กลุ่มลูกกระนด...เล็กๆ ที่แตกต่าง...เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลบางแก้ว อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี

มี**นายอภิเชษฐ์ เทพศิริ หรือ ครูน้อย** เป็นผู้ดูแลและก่อตั้งกลุ่มละครชาตรีโรงห้าเสา ซึ่งเป็นละครชาตรีโบราณที่ปัจจุบันหาดูได้ยากและกำลังจะสูญหายไป เพื่ออนุรักษ์ พื้นฟูวัฒนธรรมอันเก่าแก่ของไทยเอาไว้ ทั้งยังเป็นการเพิ่มพลังเครือข่ายที่เป็นศิลปิน กลุ่มเด็กและเยาวชน ชุมชน และผู้เสพลีศิลปวัฒนธรรม ทางกลุ่มลูกกระนด จึงได้ทำโครงการ **"เครือข่ายศูนย์มหรสพและการละเล่นพื้นบ้าน เพื่อสุขภาวะชุมชน"** จังหวัดเพชรบุรี ขึ้น

โดยใช้หลักการสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะชีวิต ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงโดยเน้นจิตปัญญาส่งเสริมให้เกิดพื้นที่ต้นแบบในการจัดการเรียนรู้และสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ให้กับเด็กและเยาวชนด้วยการใช้ศิลปวัฒนธรรมชุมชนเป็นเครื่องมือ พร้อมเกิดเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างภาคีเครือข่าย จนกลายเป็นศูนย์มหรสพและการละเล่นพื้นบ้าน เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะชุมชนขั้นในที่สุด แต่จะเป็นอย่างไรและแบบไหนสามารถติดตามโครงการนี้ได้

www.artculture4health.com

เรื่องโดย : ศศิศิลป์



คนศิลป์สร้างสุขฉบับนี้ได้เก็บตกบรรยากาศกิจกรรม ที่เกิดขึ้นตามพื้นที่ต่างๆ ของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มงานสื่อศิลปวัฒนธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลง ปี 2555

การค้นหาประเด็นปัญหาในชุมชน



พิทลุด เมื่อไม่นานมานี้ พื้นที่นาปะขอ จ.พัทลุง ได้ร่วมค้นหาประเด็นปัญหาชุมชนกับคนในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิง ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยกันแก้ไขปัญหามุมชน หลายคนบอกว่า ชุมชนเป็นของเราปัญหาเป็นของเรา ฉะนั้นเราต้องแก้ปัญหาด้วยตัวของเราเอง เพื่อมาใช้ในการดำเนินโครงการพื้นที่สร้างสรรค์ ด้วยสายใยสื่อศิลปวัฒนธรรมชุมชน ต่อไป

จุดประกายสร้างการมีส่วนร่วม



ลพบุรี นายประทีป อ่อนสูง ร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ทั้งประชาชนชาวบ้าน สถาบันการศึกษาท้องถิ่น มูลนิธิเด็ก พอช. และผู้รับผิดชอบโครงการ เปิดเวทีทำความเข้าใจ "จุดประกายสร้างการมีส่วนร่วม" ครั้งที่ 1 เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องของการจัดการศึกษาบนพื้นฐานชุมชน ตำบลโคกสูง เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นต่อไป



คนศิลป์ สร้างสุข

ศูนย์มหรสพและการละเล่นพื้นบ้าน



เพชรบุรี

นายอภิเชษฐ์ เทพศิริ

ผู้รับผิดชอบโครงการเครือข่ายศูนย์มหรสพและการละเล่นพื้นบ้านเพื่อสุขภาวะชุมชน จังหวัดเพชรบุรี ได้ประชุมคณะทำงานโครงการฯ เพื่อทำความเข้าใจและวางแผนการดำเนินงานร่วมกันในการที่จะ "คืนชีวิตให้หนังใหญ่วัดพลับพลาชัย สถานสายใยละครชาตรีเมืองเพชร" และได้จัดกิจกรรมเวทีประชาคมในประเด็น "มองคุณค่าละครชาตรี หนังใหญ่เมืองเพชร จากอดีตถึงปัจจุบัน" ขึ้นเมื่อวันที่ 26 มิถุนายนที่ผ่านมา ณ ลานสุนทรภู่ วัดพลับพลาชัย อ.เมือง จ.เพชรบุรี ซึ่งมีผู้เข้าร่วมงานจำนวนมาก



เบื้องหลังการแสดงร้องเงี้ยว



พังงา กิจกรรมภายใต้โครงการ "เด็กอันดามันสร้างสุข" ไม่ได้แค่เดินตามแผนกิจกรรมที่วางไว้เท่านั้น แต่ยังคงเป็นผู้ อยู่เบื้องหลังการบูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่น มาพัฒนาเยาวชนอย่าง "ร้องเงี้ยว" เพราะจากเสียงดนตรีที่สมัยอดีตมีเพียงผู้เฒ่าผู้แก่ ร้องรำทำเพลงกัน แต่ปัจจุบันมีการถ่ายทอดเรื่องราวเหล่านี้ไปยังเยาวชน ทั้งชายและหญิง โดยมีป้ากิมตัน กล้าทะเล และ ป้าชิง กล้าทะเล ครูปราชญ์พื้นบ้าน เป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวการค้นคว้าประเด็นปัญหาในชุมชน





มหาสารคาม

คนสามวัยร่วมสร้างสรรค์ตัวหุ่นกระต๊อบ

เมื่อปลายเดือนกรกฎาคม ที่ผ่านมา กลุ่มออมทอง จังหวัดมหาสารคามได้ลงพื้นที่บ้านหนองโนใต้ อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม ดำเนินโครงการ "หมอลำหุ่น...สื่อศิลปะฯ" เพื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยมเสพติดวัตถุนิยมในหมู่เยาวชน "พลังเยาวชน พลังชุมชนและพลังของสื่อศิลปวัฒนธรรม" รื้อฟื้นสร้างสรรค์ "คณะหมอลำหุ่น" ให้กลับคืนมา โดยมีศิลปินพื้นบ้านที่เป็นหมอลำ, หมอแคน, หนังประโมทัยฯลฯ, ศิลปินผู้ดำเนินโครงการ, เยาวชน และชุมชนมาร่วมประชุมและสร้างสรรค์ตัวหุ่นกระต๊อบซึ่งจะใช้เชิดสำหรับคณะหมอลำหุ่น"เด็กเทวดา" ต่อไป



เรื่องโดย :
สมุทธอักษร



มุมสร้างสรรค์ เยาวชนสร้างสุข

19

มุมสร้างสรรค์ เยาวชนสร้างสุข

ฉบับนี้มุมสร้างสรรค์ เยาวชนสร้างสุข มีผู้กำกับหนึ่งมืออาชีพและเยาวชนในโครงการ "เล่าเรื่องโกง" ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับผลงานของตนที่ได้สร้างสรรค์ออกมาทางรายการต่าง ๆ อาทิ



โครงการ
"เล่าเรื่องโกง"

รายการ Hot Short Film ทางสถานีโทรทัศน์ Thai PBS



อู๋ นนทรี นิมิตร ผู้กำกับ วงกลม วงโงง ทีมนำร่อง ผู้กำกับ ชัดเจน



นุช พิมพกา ไตวิระ ทีมระเบียงฟิล์ม ผู้กำกับ แม่
ทิมระเบียงฟิล์ม ผู้กำกับ สีแยก
กอล์ฟ ธัญญ์วาริน สุขะพิสิษฐ์ ผู้กำกับ ภิกษุณี

รายการ Movie Gang ทาง trueLife tv ทรูวิชั่นส์ 67



ก้อ ชาคร ไชยปรีชา ผู้กำกับ ไฟท์บังคับ

รายการ พูห์กึงถึงพูห์กึง ทางไทยทีวีสีช่อง 3



กอล์ฟ ธัญญ์วาริน สุขะพิสิษฐ์
ผู้กำกับ ภิกษุณี



เรื่องโดย : เกียรติทราย

ติดตามภาพที่ออกอากาศแล้วที่



<http://www.facebook.com/art.culture4h>



เรื่องเล่า **ประมวลภาพ**
บรรยากาศกิจกรรม

ผ่านมุมมองจากภาคีเครือข่ายแผนงานสื่อศิลปฯ
ติดตามได้ที่ www.artculture4health.com

 **แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรม**
สร้างเสริมสุขภาพ
ส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยศิลปวัฒนธรรม

www.artculture4health.com

Home ศิลปสร้างสรรค์ วัฒนธรรมและสุขภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น